

تدریس آقاعلی مدرس زنوزی محققانه و طلبه پرور بود/مناظره زنوزی با رئیس شیخیه

مدیر حوزه علمیه امام رضا(ع) تهران با بیان اینکه آقاعلی مدرس زنوزی هم اهل تدریس و هم اهل تحقیق و تحقیق و تدریس شان به گونه ای با هم ممزوج بود، گفت: ایشان پژوهشانه درس می دادند و تحقیق شان بر تدریس شان تأثیرگذار و تدریس شان محققانه و طلبه پرور بود.

مدیر حوزه علمیه امام رضا(ع) تهران با بیان اینکه آقاعلی مدرس زنوزی هم اهل تدریس و هم اهل تحقیق و تحقیق و تدریس شان به گونه ای با هم ممزوج بود، گفت: ایشان پژوهشانه درس می دادند و تحقیق شان بر تدریس شان تأثیرگذار و تدریس شان محققانه و طلبه پرور بود.

حجت الاسلام والمسلمین حسن قاسمی، مدیر حوزه علمیه امام رضا(ع) تهران در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد پیش همایش حکیم طهران(بزرگداشت آقاعلی مدرس زنوزی) که قرار است، فردا 18 دی ماه در این حوزه برگزار شود، گفت: این حوزه با کمک و همکاری پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و مجمع عالی حکمت اسلامی بنا دارد که پیش همایش بزرگداشت حکیم طهران را برگزار کند. با توجه به نیاز جامعه اسلامی و نسل جوان به مباحث فکری و عقلی و با توجه به شبهات فکری و عقیدتی که سیل گونه به جامعه اسلامی روی آورده ضروری است که نسل جوان با علمایی که در مباحث فکری و عقلی سرآمد و مطرح هستند آشنا شوند و آثار آنها را بخوانند.

وی افزود: تأکید داریم که طلاب در امر تحقیق و پژوهش در مباحث فکری، فلسفی و کلامی ورود کنند و با توجه به آثار علما و حکمای بزرگ شیعی، عالمانه و محققانه مباحث را پی بگیرند تا بتوانند نیاز جامعه اسلامی و نسل جوان را پاسخگو باشند. همچنین تأکید داریم که طلاب مانند علمای سلف درخصوص تعلم و آموزش متون غنی و ماندگار حکمت و فلسفه اسلامی فعال باشند و بتوانند ارتباط مستقیم را با متون فلسفی و کلامی علمای بزرگ برقرار کنند یعنی این آفت اکنون در محافل علمی ما وجود دارد که متأسفانه نسل جدید طلاب به گونه ای با متون غنی فاصله گرفتند.

مدیر حوزه علمیه امام رضا(ع) تهران در ادامه سخنانش اظهارداشت: محتوا و الفاظ سنگین این کتب باعث شده که طلاب گرایش کمتری به مطالعه این کتاب نشان می دهند، در حالی که غنای این متون مبرهن است و استفاده از این متون به عنوان مأخذ برای مباحث فلسفی ضرورت دارد، لذا ضرورت دارد طلاب با علمایی که در این خصوص کار کردند آشنا شوند و به گونه ای وارد شوند که برای نسل بعدی بتوانند شاگردان خوبی را پرورش دهند و این سلسله منفعل نشود و همچنان باقی بماند. جامعه اسلامی خصوصاً علمای شیعه تهران بزرگ همواره حکمای بزرگی در آن زیست کنند و پاسخگوی مباحث فکری و عقیدتی مردم باشند.

وی با تأکید بر اینکه در این راستا حوزه علمیه امام رضا(ع) ضرورت دید حرکتی انجام دهد، اظهارداشت: همایش بزرگداشت حکیم طهران قرار است در قم برگزار شود و ضرورت دیدیم که پیش همایشی را در حوزه علمیه امام رضا(ع) برگزار کنیم که هم جهشی برای آشنایی بیشتر طلاب با این استاد فرزانه که در مقطعی حکمت و کرسی حکمت را در تهران به عهده داشته و در زمان ایشان به گونه ای مکتب فلسفی در تهران به اوج خود رسیده بود و ایشان در کنار سایر اساتیدی که تحت عنوان حکمای اربعه مشهور بودند زحمتهای بسزایی انجام دادند و شاگردان بسیاری را پرورش دادند. طلاب تهرانی باید آگاه باشند که چه بزرگانی در این سرزمین زحمت کشیدند و امور فکری و معنوی مردم را حل می کردند و اکنون آنها باید پا جای پای آنها بگذارند و نقش واسطه را برای نسل بعدی ایفا کنند.

قاسمی در ادامه سخنانش در مورد شخصیت علمی و اخلاقی آقاعلی مدرس زنوزی گفت: در قرن اخیر چهار حکیم فرزانه کرسی حکمت و فلسفه الهی را در تهران و تدریس عرفان نظری و فلسفه مشاء و پاسخگویی به مباحث جاری مردم را برعهده داشتند که تحت عنوان حکمای اربعه معروف شدند. یکی از این بزرگواران آقا محمدرضا قمشه ای بودند که بیشتر صبغه عرفان نظری داشتند و متون نظری را تدریس می کردند و بزرگان دیگر میرزای جلوه بود که بیشتر صبغه عرفان نظری داشت و متون عرفان نظری و حکمت مشاء را تدریس می کردند. میرزاحسین سبزواری هم بیشتر در مسائل فلسفه وسطی و ریاضیات صبغه داشتند. آقاعلی مدرس زنوزی معروف به علی حکیم، علی مدرس و حکیم مؤسس بودند که بیشتر حکمت متعالیه ملاصدرا را تدریس می کرد.

وی با اشاره به اینکه عنوان «مدرس» در آن زمان به جایگاهی تعلق می گرفت که شخص تدریس علوم عقلی را برعهده داشت، بیان کرد: آقاعلی مدرس هم تدریس دروس معقول و هم دروس منقول را در حد بالا و اجتهاد برعهده داشت، به خاطر همین به آقاعلی مدرس مشهور شد و از آن جنبه که حکمت متعالیه را تدریس می کرد معروف به حکیم مؤسس شد. حکیم مؤسس شد به خاطر اینکه یک سری نوآوریهایی را در مباحث فلسفی داشت و به خاطر همین حکمت متعالیه در زمان ایشان بسیار اوج گرفت و شاگردان بزرگی پرورش پیدا کردند.

این محقق و نویسنده کشورمان در ادامه سخنانش بیان کرد: آقاعلی مدرس فرزند آقاعبدالله زنوزی است که ایشان هم از بزرگان فلسفه هستند که فرزند خود را در این راه و وادی سوق داد و جانشین خوبی برای پدر شد. البته آقاعلی مدرس زنوزی اساتید دیگری هم داشتند. ایشان در ابتدای تحصیل در اصفهان بودند و بعد برای ادامه تحصیل به نجف مشرف شدند و بعد مجدداً به

اصفهان برگشتند و سپس به قزوین که در آن مقطع اساتیدی بزرگی داشت عزیمت کرد و به عنوان مدرس کامل مراجعت و در مدرسه سپسهار به عنوان استاد فعالیت کرد.

مدیر حوزه علمیه امام رضا(ع) تهران با اشاره به اینکه ایشان غالب کتب کلامی و فلسفی و حتی ریاضیات را تدریس می کردند، گفت: نقل می کنند که دوره تدریس حکمت متعالیه ایشان بالغ بر بیست سال طول می کشید ولی چنان محققانه تدریس می کرد که اگر طلبه ای هفت - هشت سال ممارست داشت و در درس حاضر می شد از درس مستغنی می شد و می توانست کرسی استادی را به عهده بگیرد و بر همین اساس در زمان ایشان استادان خوبی پرورش یافتند.

وی با اشاره به ویژگی ممیزه ای که آقاعلی مدرس زنوزی از هم دوره ایهای خود داشتند، اظهار کرد: ایشان هم اهل تدریس و هم اهل تحقیق بودند و تحقیق و تدریس شان به گونه ای با هم ممزوج بود یعنی پژوهشانه درس می دادند و تحقیق شان بر تدریس شان تأثیرگذار و تدریس شان محققانه و طلبه پرور بود و همچنین اهل بحث و مناظره بودند. مناظره معروف ایشان با محمد کریم خان کرمانی که از رؤسای شیخیه بود ثبت شده است که ایشان در جلسه ای با ایشان مناظره داد و محمد کریم خان کرمانی شکست خود را اقرار کرد و عظمت علمی آقاعلی مدرس زنوزی را اقرار کردند که چقدر ایشان به مباحث مختلف مسلط هستند. ایشان سلوک عملی هم داشت البته حکمای اربعه همگی این گونه بودند ولی ایشان یک سری ویژگی هایی در سلوک عملی داشتند، یعنی اهل زهد و عرفان و معنویت بودند یعنی عرفان نظری و حکمت متعالیه را عملاً در زندگی خودشان به منصفه ظهور رساندند.

وی افزود: افرادی که با ایشان ارتباط داشتند تأکید داشتند که مجلس ایشان بسیار گیرا بود و افرادی که با ایشان ارتباط برقرار می کردند احساس می کردند پیش کسی نشستند که جسمش در زمین و روحش در ملکوت به سر می برد و اینقدر از دنیا فارغ است و بسیار ساده و درویشانه زندگی می کرد و با فقرا و متوسطین جامعه ارتباط بسیار تنگاتنگی داشتند. بسیار تأکید داریم که طلاب این درس را از آقاعلی مدرس بگیرند و در عین حالی که از نظر علمی فرزانه می شوند، بدانند که این مردم هستند که باید از علمشان بهره بگیرند و بنابراین از مردم فاصله نگیرند.

حجت الاسلام قاسمی با بیان اینکه این آفت وجود دارد وقتی علم بعضی ها افزایش پیدا کرد گویی خودشان را تافته جدا بافته می دانند و با مردم ارتباط چندانی ندارند، تأکید کرد: این افراد گمان می کنند فقط باید با خواص ارتباط برقرار کنند. آقاعلی مدرس زنوزی از این دسته نبود و این درس را به طلاب و دانشجویان و علما و دانشمندان می دهد. علاوه بر این ایشان اهل تحقیق و تألیف هم بودند یعنی فقط تدریس نمی کردند بلکه تحقیقات و پژوهشهای خود را مکتوب می کردند. بالغ بر بیست و سه رساله و تعلیقه در مباحث مختلف فلسفی و نوآوریهای دارند.

وی افزود: یکی از ویژگیهایی که مرحوم آقاعلی دارد مقایسه فلسفه غرب با فلسفه اسلامی و پاسخگویی به سؤالات فلسفی غرب است. مؤسس روش فلسفه تطبیقی آقاعلی مدرس است که ایشان در کتاب «بدایع الحکم» مباحث مختلفی را مطرح کرده و در نهایت مقایسه ای بین فلسفه غرب و اسلامی انجام داده است و فی الواقع مؤسس این روش و نوآوری است که علامه طباطبایی آنرا به اوج خود رساند.